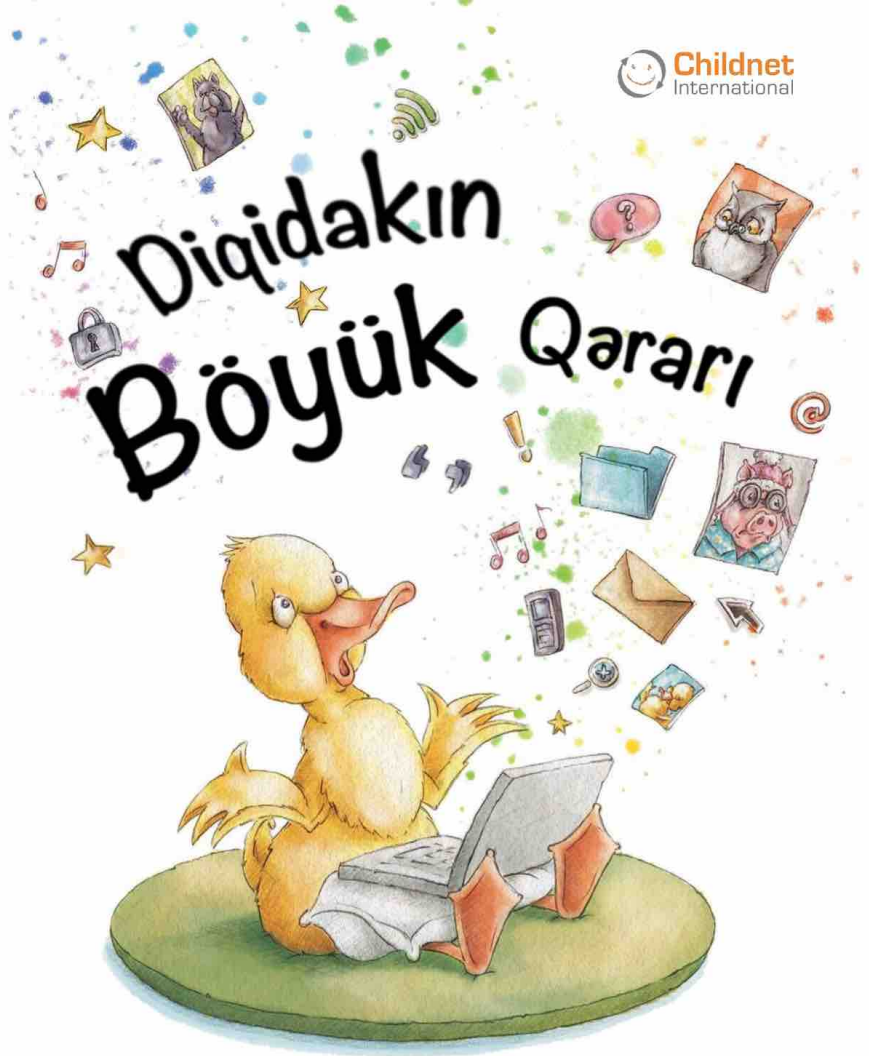

*Lindsay Buck tərəfindən yazılmışdır
Ciara Flood tərəfindən təsvir edilmişdi*

Diqidakin Böyük Qərarı

Lindsay Buck
tərəfindən yazılmışdır

Ciara Flood
tərəfindən təsvir edilmişdi

© Copyright Childnet 2011 – 2012. Bütün hüquqlar qorunur.

İlk dəfə 2012-ci ildə Childnet International tərəfindən nəşr
Freestyle Print Ltd tərəfindən çap edilmişdir – www.freestyleprint.com.

Bu nəşr 2014-cü ildə nəşr olundu.

ISBN 978-0-9573506-3-2

Müəllif hüquqları sahibi Childnet-in əvvəlcədən yazılı icazəsi olmadan bu
nəşrin heç bir hissəsi çoxaldıla, axtarış sistemində saxlanıla və ya hər hansı
formada və ya hər hansı vasitə ilə, elektron, mexaniki, fotokopiya, səs yazma
və ya başqa yolla ötürülə bilməz.

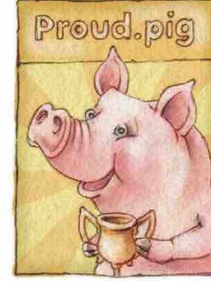
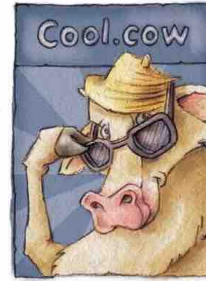
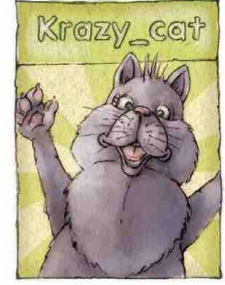
Lindsay Buck tərəfindən mətn, Childnet, 2012.

Ciara Flood 2012 tərəfindən dizayn və illüstrasiya. www.ciaraflood.co.uk

Ciara Flood-un bu işin illüstratoru kimi hüquqları 1988-ci il Müəllif
Hüquqları, Dizaynlar və Patentlər Qanununa uyğun olaraq təsdiq edilmişdir.

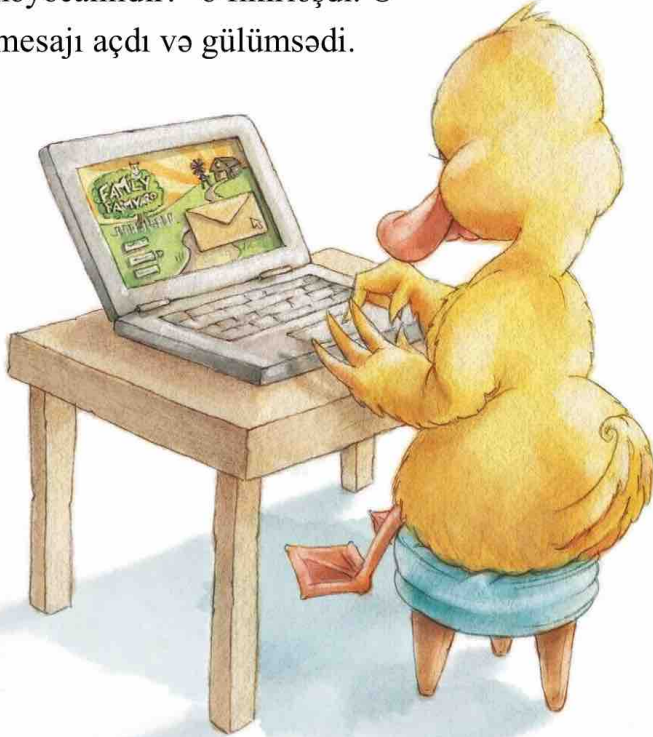
Qapaq şriftindən istifadə etdiyinə görə fontdiner.com-a təşəkkür edirik.

İsti bir yay axşamı
Digidak otağında idi.
Ev tapşırığını bitirmişdi
və yatmadan öncə
internetdə oynamaqdan
zövq alırdı.

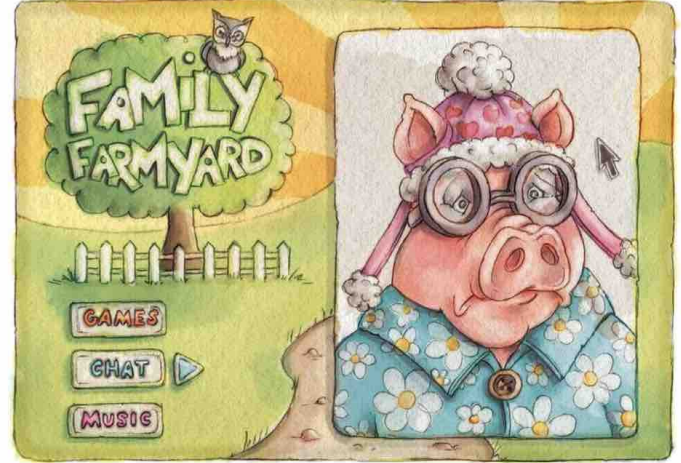

Family Farmyard onun ən sevimli
vebsaytı idi. Oyun oynaya və dostları ilə
söhbət edə bilərdi. Möhtəşəm əyləncə!
Digidakin məktəbdən ən yaxşı dostları
da daxil olmaqla bir çox heyvan
Farmyardda oynamağı sevirdi.

Digidakın ekranına bildiriş səsi gəldi və bir dostundan yeni gələn mesajı gördü. "Necə də həyəcanlıdır!" o fikirləşdi. O mesajı açdı və gülümsədi.

Kimsə Proud.pigin həqiqətən çox axmaq göründüyü şəklini hazırlamışdı. "Bu çox gülməlidir!" Digidak güldü. "Dostlarıma göstərməliyəm."

Şəkili hər kəsə göndərməzdən əvvəl Ana Dak pilləkənlərdən yuxarı "Yatmaq vaxtıdır, əziz Dak! Dışlarını yu, yatağa gir və üzərini ört.Sabah üçün tez qalxacağam. "

Digidak yuxulu hiss edirdi, buna görə mübahisə etmədi, sabah Proud.pigin ziyafətinə görə yorulmaq istəmirdi. "Fotonu səhər göndərəcəyəm" deyə qərar verdi.

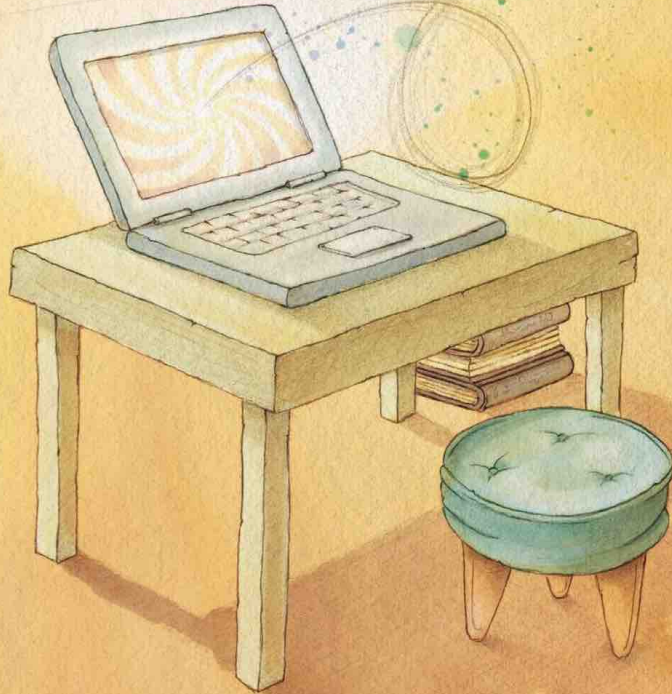
Tezliklə yuxuya getdi. Göy qaraldı və ulduzlar parladı. Eşidilənlərin hamısı cənab və xanım Dakın sakitləşdirici xorultuları idi.

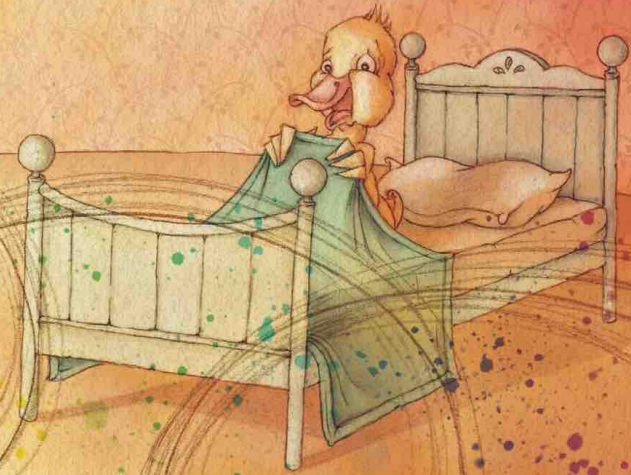
Birdən otağı sirli
bir parıltı
bürüdü...

Parlaq bir parıltı və
yüksək

Viiiiii

Tez Digidak yatağında tamamilə oyaq halda
oturdu!

Böyük bir lələk topunun ekrandan sürətlə
çıxıb yer boyunca yuvarlanmasını heyrlətlə
izlədi.

"Vay! Hər dəfə enişdə çətinlik çəkirəm" -
lələk toplusu özünü düzəldib üstündəki tozu
təmizləyərkən dedi.

Digidak başından quyruğuna qədər boz olan
yaşlı bayquşa baxırdı. Bayquş eynəklərinin
üstündən baxaraq silkələmək üçün qanadını
uzadaraq dedi: "Müdrək bayquş".

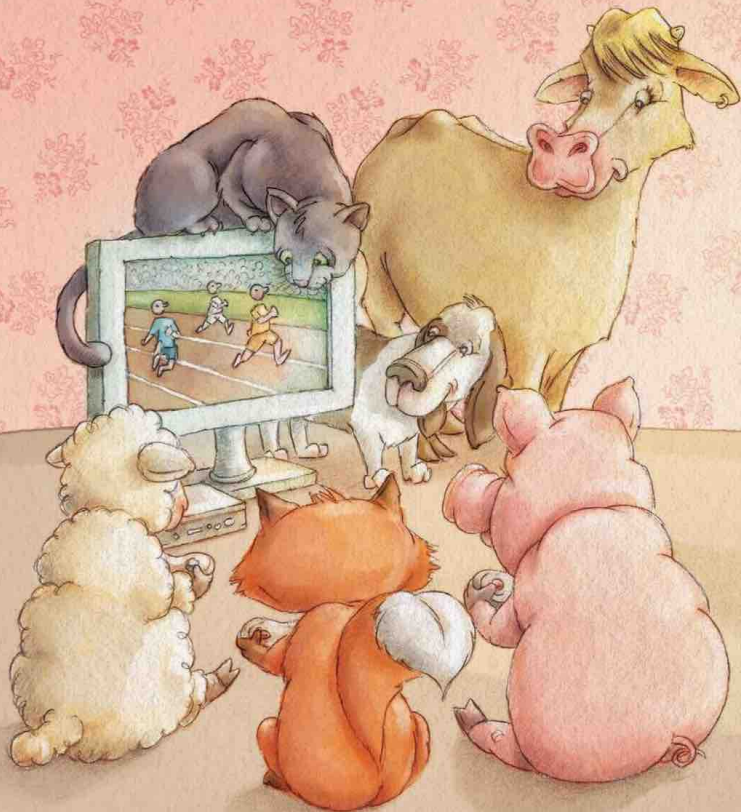
"Mən səni tanıyıram!" – Digidak qışqırdı. "Sən Farmyard veb saytına rəhbərlik edirsən." Müdrik Bayquş gülümsədi və dedi: "Çox vacib bir iş üçün burdayam. Sən o fotosəkili göndərməyi düşünürsən, ona görə də sənə bunu etsən nə baş verə biləcəyini göstərəcəyəm. "

Müdrik Bayquş-un nədən danışdığını soruşmağa vaxt yox idi!

O Digidakı sürətlə belinə mindirdi və boyunca, zamandan kənar, gələcəyə apardı.

Enişli-yoxuşlu uçuşdan sonra Utancaq
Qoyunun kottecinın yanına endi.
Digidak içəri baxdı və ən yaxın
dostlarının bir araya gəldiyini gördü.

Kul.cou hamısının
oynamaq istədiyi
oyunu gətirmişdi.

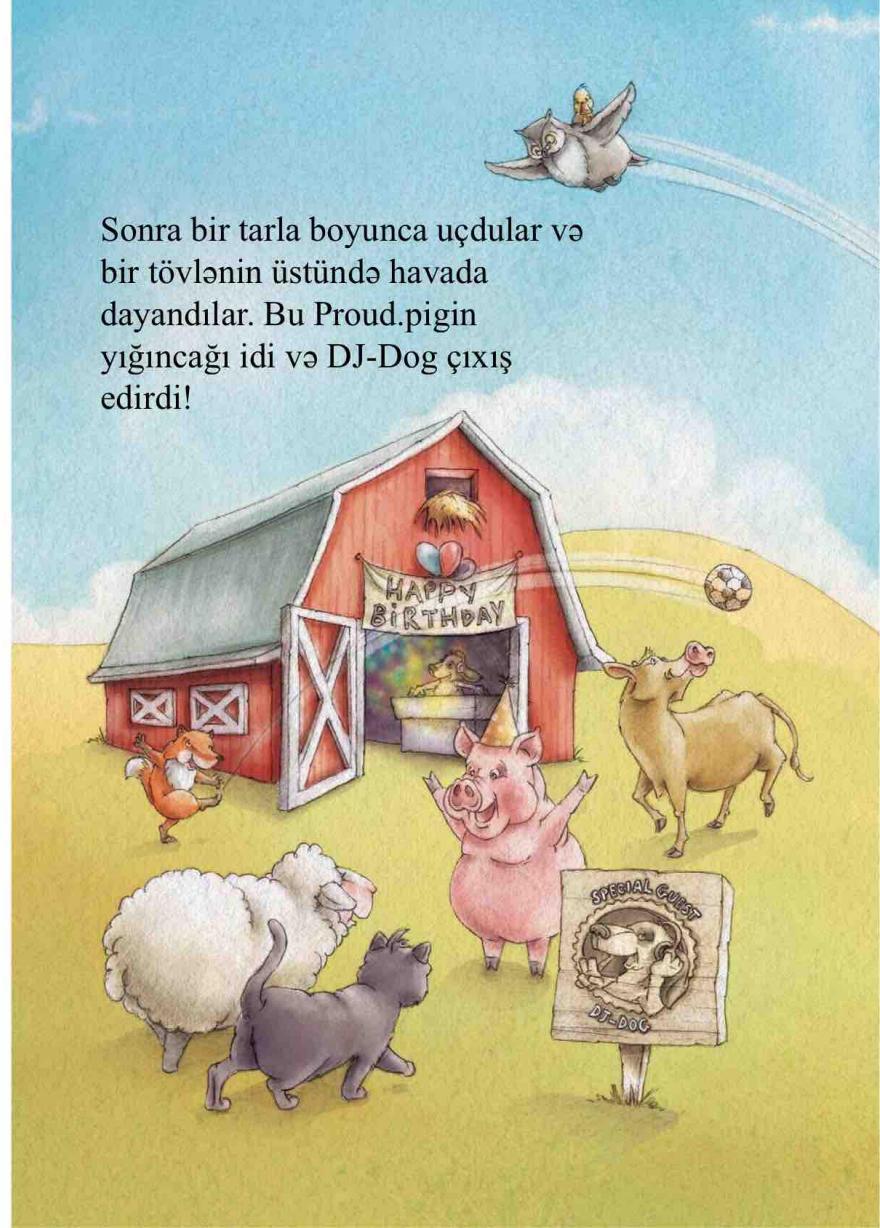
"Niyə orada deyiləm?" - çaşqın halda
Digidak soruşdu. "Həmişə birlikdə
 oynayırıq."
"Təəssüf ki, dəvət olunmamısan"
Müdrik Bayquş dedi.

"Sən fotosəkili göndərdikdən sonra
Utancaq-Qoyun oyun meydançasında
Proud.pigin ağladığını gördü. Xüsusilə
də şəkil səndən gəldiyinə görə
Proud.pig-in bu qədər qəmgin olduğunu
görəndə çox kədərləndi. Sənin dost
olduğun güman edilirdi."

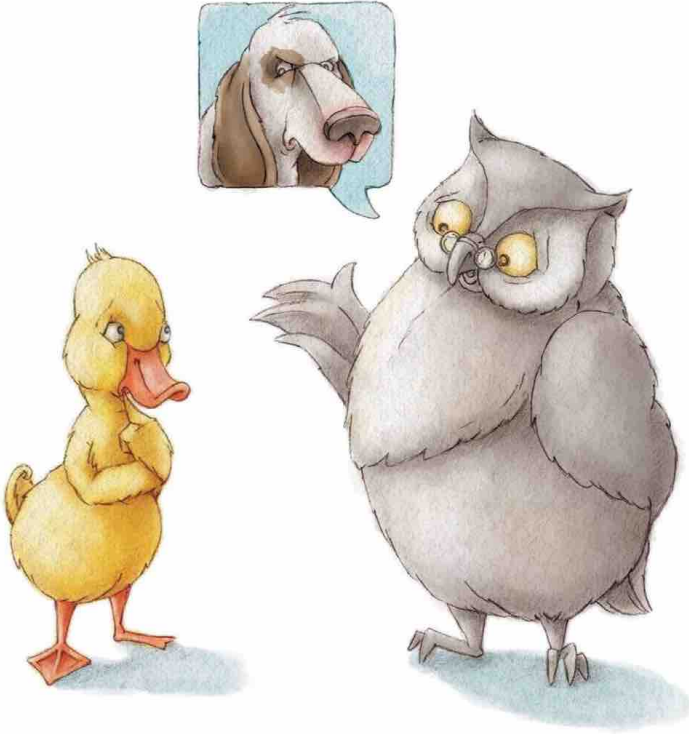

"Bu sadəcə bir zarafat idi!" Digidak
təəccüb içərisində dedi. Müdrik_Bayquş
onu götürdü və uzaqlaşdılar.

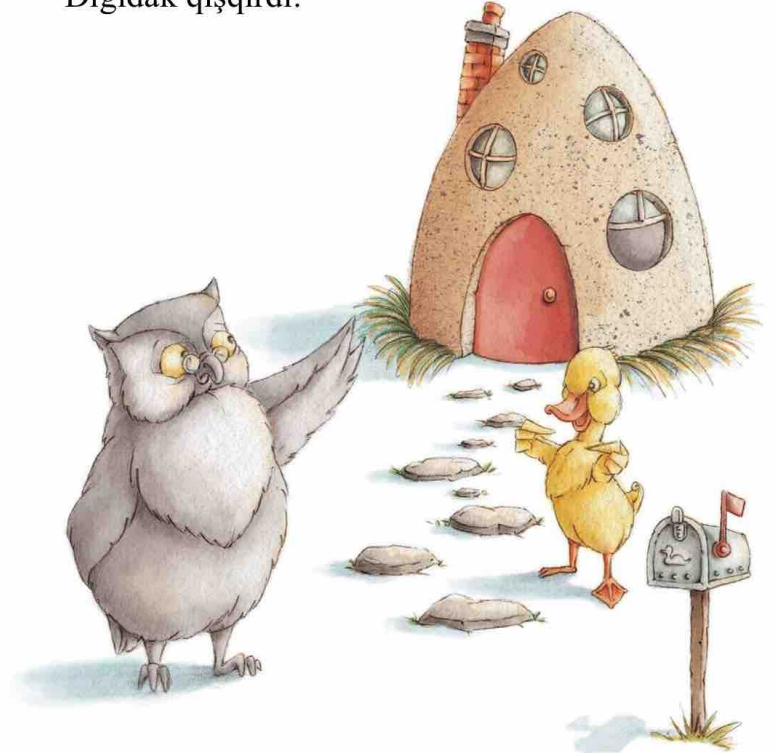
Sonra bir tarla boyunca uçdular və
bir tövlənin üstündə havada
dayandılar. Bu Proud.pigin
yığıncağı idi və DJ-Dog çıxış
edirdi!

"Mən burda da yoxam" Digidak sezdi.
"Qorxuram ki, Proud.pig fikrini dəyişib"
Müdrük Bayquş dedi. "Məktəbdəki hər
kəs onun şəklini gördükdən sonra ona
adlar qoydu və DJ-Dog onu göndərdiyin
üçün səninlə arası yaxşı deyildi."

"Ou," deyə Digidak pıçıldadı, "bu
yığıncağı səbirsizliklə
gözləyirdim." Müdrük_Bayquş
başını yellədi və sürətlə getdilər.
Son dayanacaq çox tanış
görünürdü. "Bu mənim evimdir!"
Digidak qışqırdı.

Pəncərədən Digidak özünün masada
oturduğunu gördü. Qarşısında şam və rəngli
bəzəkli dadlı bir tort vardı. Halbuki bütün
digər stullar boş idi.

"Mənim doğum
günümdür, bütün
dostlarım haradadır?" –
Digidak ağlayarkən
göz yaşları yanağından
süzülürdü.

Müdrək_Bayquş bilirdi ki,
Digidakın gördükləri
kifayətdir. Qanadlarını
ətrafına bükdü və onlar
vızıltıyla uçdular.

"Və bununla da bitmədi" deyə
Müdrik Bayquş davam etdi. "Şekli
internetdə olduğu üçün insanlar uzun
müddət Proud.pigə güldülər. Dostların da
onları lağa qoya biləcəyindən çox narahat
idilər."

Zaman boyunca geriye səyahət edərkən
yazıq Digidak kədərli və çaşqın idi.
Həqiqətən köməyə ehtiyacı var idi, buna
görə Müdrik Bayquş hər şeyi izah etdi.

"Hər şey o fotosəkili dostlarına
göndərdiyin zaman başladı. Məktəbdə hamı
bunu nahar vaxtına qədər görmüşdü.
Proud.pig son dərəcə qəmgin idi. "

Digidak birdən başa düşdü ki, fotosəkili göndərsə, bu, qorxunc qarışıqlığa səbəb ola bilər. "Kiminsə fikir verəcəyini düşünməmişdim, sadəcə dostlarımı güldürmək istədim. Bəzən axmaq şeylər deyirik və edirik ... amma heç vaxt bədrəftar olmağı nəzərdə tutmuram" - o pıçıldadı.

Digidakın otağına geri qayıdanda Müdrik Bayquş yorğanı çəkərək ona sakitcə təsəlli verdi: "Bilirəm, amma təəssüf ki, dostların etmədi."

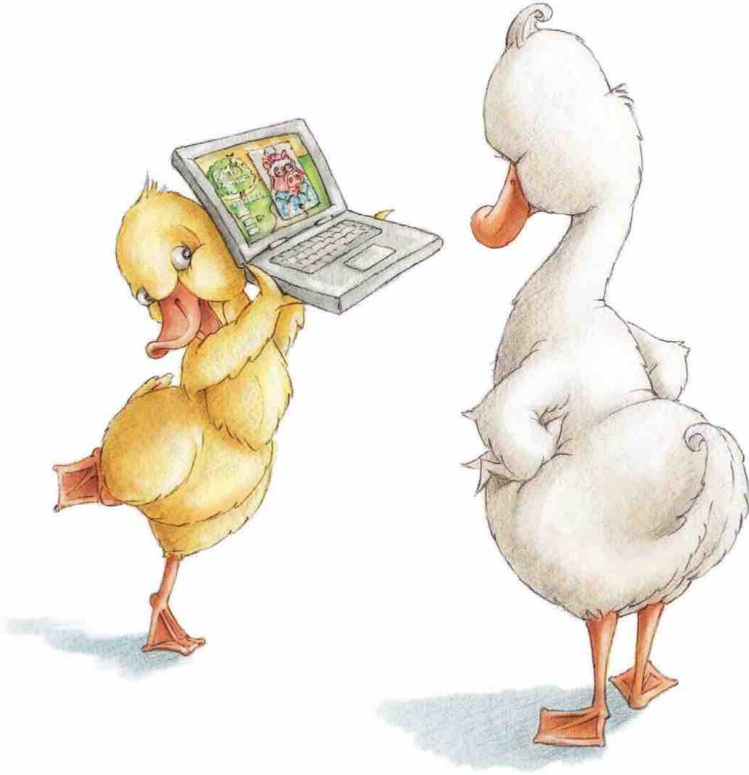

"Digidak," o mələhətlə dedi, "sən çox gözəl ördəksən və əla dostsan. İnternet əylənmək üçün gözəl bir yerdir, ancaq real dünyada olduğun kimi davranmaq lazımdır. Dostlarına xoş sözlər de və ağıllı seçimlər et. "

Və bununla da Müdrik Bayquş yoxa çıxdı. Günəş göydə qalxdı və Digidak oyandı. "Şəkil!" xatırladı.

Tələsik otaqda qaçdı və dünən gecə
olduğu kimi mesaj hələ də orada idi.
Digidak çox sevincli idi! Tullandı və
mahnı oxudu: "Doğru şeyi edə
bilərəm!"

"Amma nə etməliyik? Kimə deməliyik?"
deyə Ana Dak soruşdu. "Family Farmyard
vəb saytna bildirməliyik!" Digidak
sevinclə cavab verdi.

Ana Dak şəkli sildi və yenidən
Müdrək Bayquşa geri göndərdilər. Digidak
gülümsədi, Müdrək_Bayquş ondan çox
məmnun olacaqdı.

Proud.pig-in məktəbdən sonrakı yığıncağı möhtəşəm idi və Digidak hər kəsin təsəvvür etdiyindən daha çox zövq alırdı. Kamerasını gətirdi və dostlarının da razılaşdığı möhtəşəm şəkillər çəkdi.

Digidak ona ikinci bir şans verildiyini bilirdi və internetdə başqalarının qayğısına qalmaq üçün əlindən gələni edəcəyinə söz verdi.

Dostlarıyla şəkillərini paylaşarkən, gələcəkdə birlikdə zövq alacaqları hər şeyi sevinclə gözləyirdi.

Hekayə haqqında danışın

Validəymlər və baxıclılar üçün

Uşaqların onlayn təhlükəsizliyini təmin etmək

Uşaqlar texnologiyadan istifadə etməyi sevirlər və aşağı yaşlardan etibarən veb saytlarda, onlayn oyunlarda və konsollarda, iPad və smartfonlar kimi sensor ekran texnologiyasında idarəni öyrənirlər. Uşaqların bu mühitlərdə ilk andan etibarən İnternetdən ən yaxşı şəkildə istifadə etmək üçün dəstəyə ehtiyacı var.

Haradan başlayım?

Ailənizi internetdə qorumağın və uşaqlarınızın internet istifadəsini başa düşməyin ən yaxşı yolu internetdən birlikdə istifadə etməkdir. Optimist olun və uşaqlarınızın istifadə etməkdən zövq aldığı texnologiyaları mənimsəyin və mövcud ola biləcək təhlükəsizlik xüsusiyyətlərinə diqqət yetirin.

Hər hansı qaydalar qoymalıyımmı?

Ailə müqaviləsi yaratmaq onlayn fəaliyyətlərlə bağlı gözləntilərinizi formalaşdırmaq üçün faydalı yoldur. Buraya internetdə keçirdiyiniz vaxt, ziyarət edilə biləcək saytlar və gözlənilən davranışlar aid ola bilər; Unutmayın ki, oflaynda nə doğru və nə yanlışdırsa onlaynda da eyni hal keçərlidir.

Uşağıma necə nəzarət edə bilərəm?

Kompüterinizi evin çox istifadə edilən hissəsinə yerləşdirmək uşağınızın texnologiya istifadəsinə qoşulmanızı daha da asanlaşdırır bilər. Daşınabilən qurğular, məsələn, smartfonlar, iPod Touch, oyun konsolları və planşetlər də nəzarət altında saxlanıla bilər və onları görə bildiyiniz yerdə istifadə edilə

Nə qədər vaxt həddindən artıqdır?

Vaxt məhdudiyyətlərini razılaşdırmaq və ya vaxt məhdudlaşdıran vasitələrdən istifadə etmək, internetdən istifadə etmək üçün həftəlik vaxt təyin etmək və ya yorğunluğun qarşısını almaq üçün gecə uşağınızın yataq otağından daşınabilən cihazları çıxarmaq kimi onlayn sərf olunan vaxtın idarə olunmasına kömək etmək üçün istifadə edilə biləcək bəzi strategiyalar var.

Kömək edəcək vasitələr varmı?

İnternet xidməti provayderiniz və cib telefonu operatorunuz uşaqlar üçün yaşa uyğun olmayan məzmunun qarşısını almaq üçün pulsuz filtrlər təqdim edəcək. Cihaz istehsalçıların veb saytları (məsələn, oyun konsolları) əlçatanlığınız olan idarəetmələri də təqdim edir. Valideyn nəzarəti böyük yardımdır, amma tam həll yolu deyil və övladlarınızın onlayn olaraq necə təhlükəsiz qalması başa düşməsinə kömək etmək üçün nəzarət və cəlb olunmayla birlikdə ən yaxşı şəkildə təsir göstərir.

Uşağıma hansı məsləhəti verə bilərəm?

Təhsil bir uşağın sahib ola biləcəyi ən yaxşı vasitədir, buna görə də kiminsə və ya nəyinsə onları onlayn olaraq incitdiyini dərhal böyüklərə söyləməyin vacibliyini müzakirə edin. Arzuolunmaz məzmun və ya əlaqə ilə bağlı məsələləri həll etmək üçün digər təcili strategiyalara aid edilə bilər; ekranı söndürün, noutbuku bağlayın, veb saytdan çıxın və ya iPad və ya telefonu çevirərək yerinə qoyun. Uşağınızın digər internet istifadəçilərinin dedikləri kimi olmadıqlarını və internetdə "dostlar"ın hələ də yad olduğunu başa düşmələri vacibdir, buna görə də bütün şəxsi məlumatlar təhlükəsiz saxlanılmalıdır.

Uşağımın oynaması üçün hansı oyunlar yaxşıdır?

Bir çox fərqli onlayn oyun və oyun təcrübələri var, məsələn. kompüterlər, konsollar, internet oyunları və tətbiqlər. Uşağınızın onlayn həyatla qarşılaşmasının ilk yolu oyun ola bilər. Halbuki, bəzi oyunlar yaşlı auditoriya üçündür və uşaqlar üçün uyğun olmayan dil və ya şəkillərdən ibarətdir. Buna görə də, uşaqlarınızın oynadığı oyunların, oyunun məzmununa görə təyin olunan doğru yaş dərəcəsində olması vacibdir. Oyunları özünüzün oynaması əyləncəli ola bilər və bu hal, eyni zamanda moderatora hesabat vermək kimi təmin edilən təhlükəsizlik xüsusiyyətlərini müəyyən etməyə və tətbiqdaxili reklamların göstərilib-göstərilmədiyini və ya satın almağa icazə verildiyini müəyyənləşdirməyə kömək edəcək. Parametrlərlə bir çox cihazda 'tətbiqdaxili' satınalmaları deaktiv edə bilərsiniz.

Haraya hesabat verə bilərəm?

Hesabatlar təhlükəsizlik/yardım mərkəzləri və moderasiya xidmətləri vasitəsi ilə veb saytlara təqdim edilə bilər. Başqalarının onlayn davranışlarından şübhələnirsinizsə, CEOP-a hesabat verilə bilər. Eyni zamanda uyğun olmayan media məzmunuyla bağlı onlayn və oflayn olaraq Parentport vasitəsi ilə hesabat təqdim edilə bilər. İnternetdəki qeyri-qanuni məzmun İnternetə Nəzarət Təşkilatına da bildirilə bilər.

Tam məsləhət üçün childnet.com/parents-and-carers saytına daxil olun.

Childnet (Uşaq şəbəkəsi)

Childnet International (Beynəlxalq Uşaq Şəbəkəsi) interneti uşaqlar və gənclər üçün böyük və təhlükəsiz bir yer halına gətirmək üçün dünyanın hər yerində əməkdaşlıq edən əsası Birləşmiş Krallıqda yerləşən xeyriyyə təşkilatıdır. 2011-ci yanvar ayından etibarən Childnet İngiltərənin Təhlükəsiz İnternet Mərkəzinin bir hissəsini təşkil edir və İngiltərə Uşaq İnternet Təhlükəsizliyi Şurasının (UKCCIS) həqiqi

Childnet uşaqlar və gənclər, valideynlər və baxıcılar, işləyənlər və istifadə etdikləri internet xidmətləri təminatçılarını əhatə edən bir çox auditoriya üçün təhsil, maarifləndirmə və siyasətə diqqət cəmləyir. Məktəblərdəki təhsil fəaliyyətimiz hər yaşda olan uşaqların interaktiv texnologiyalardan təhlükəsiz və məsuliyyətlə istifadə etmələrinə yönəlib.

Ətraflı məlumat və məsləhət üçün www.childnet.com saytna daxil olun.

Birləşmiş Krallıq Təhlükəsiz İnternet Mərkəzi

Childnet International BK Təhlükəsiz İnternet Mərkəzində Təhsil üçün Cənub-Qərb Şəbəkəsi və İnternet Nəzarət Təşkilatı ilə ortaqdır. Bu layihə Avropa İttifaqı tərəfindən Təhlükəsiz İnternet plus proqramı vasitəsilə maliyyələşdirilir. Daha ətraflı məlumat üçün www.saferinternet.org.uk saytna daxil olun.

Digidakın ekranına bildiriş səsi gəldi
və bir dostundan yeni bir mesaj
gördü. Necə də həyəcanlıdır!" o
fikirləşdi. O mesajı açdı və
gülümsədi.

Digidak üçün yardım çətin bir
qərarla üzləşən anda tam vaxtında
gəlir! Bu dostluq və məsuliyyət
hekayəsində Digidak və yoldaşlarını
onlayn izləyin.
www.childnet.com

Co-funded by
the European
Union